

AI vizionáři. Studenti práv se umělé inteligence nebojí

22.4.2024 - Pavel Nesit, Helena Zdráhalová | Právnická fakulta UK

Takových jako jsou oni dva moc není, zvlášť v České republice. Oba studují Právnickou fakultu UK, zároveň je ale zajímají digitální technologie a programování. Jakub Charvát a Vojtěch Pour si rychle po rozšíření generativní umělé inteligence uvědomili obrovský potenciál, který AI pro svět práva má. A zatímco někteří právníci vnímají příchod AI spíše jako ohrožení profese, oba studenti v tom vidí příležitost, jak svůj obor i jeho studium posunout dál. Společně založili startup a vyvinuli Lawrence AI, první český komerční nástroj propojující právo s AI.

Spojení to není úplně obvyklé. Těch, kteří by se zajímali o programování a digitální technologie a zároveň se věnovali právu, je i ve světovém měřítku minimum. Jakub s Vojtěchem ale patří mezi ně. Když na podzim roku 2022 firma OpenAI veřejnosti zpřístupnila svůj chatbot ChatGPT, získal si pozornost i Vojtěcha Poura.

„V té době jsem se už nějakou dobu zajímal o komunitu startupů a vývojářů především ze západního pobřeží USA. Když se objevila základní verze ChatGPT, spousta z nich ji začala testovat. Ze začátku jsem k tomu byl skeptický, protože v té komunitě často nějaký projekt vzbudí velký ohlas a za pár týdnů je zase ticho. Nadšených lidí ale přibývalo. Nakonec jsem si ho taky vyzkoušel a úplně mě to dostalo. Bylo to jako sci-fi. Začal jsem ho testovat – na programování, na tvorbu her, na doplňování textu. Když jsem si uvědomil, že má logické schopnosti, napadlo mě zadat mu nějaký právní příklad a on ho vyřešil,“ vzpomínal na svoje ohromení z nové technologie Vojtěch, dnes student pátého ročníku práv. Podle něj to tehdy působilo, jako by na Zemi spadl meteorit, který celý svět naprosto změnil.

Nadšením nakazil i svého kamaráda z fakulty a toho času již startupového kolegu Jakuba a společně pak nový nástroj začali testovat. Fascinovalo je, že umělá inteligence, pokud se jí dodají správné zdroje, v jejich případě sbírky zákonů nebo judikáty, je schopná vypracovat materiály, které už nemají daleko od toho, jaké by dodal „živý“ právník. Nakonec svůj prototyp zpřístupnili i ostatním studentům na PF UK. A protože se jim dostalo nadšených ohlasů, rozhodli se veškerou svou pozornost stočit právě k tomuto projektu. Od prototypu se pak rychle dopracovali k nástroji, který se dostal až do praxe českých právních profesionálů. A tak se zrodil jejich Lawrence AI.

„Když to hodně zjednoduším, říkáme, že je to virtuální právní asistent. V tom složitějším pojetí je to konverzační agent, který je založený na znalosti práva. Vycházíme ze tří zdrojů, a těmi jsou zákony, které tam my sami dodáváme, internetové zdroje a pak zdroje v podobě uživatelem nahraných dokumentů, to znamená, že když tam uživatel nahraje smlouvu nebo třeba interní směrnici, může pracovat i s tím. Díky tomu poměrně efektivně eliminujeme halucinace, které jsou tak typické pro ChatGPT. Ten si totiž často velmi věrohodně vymýšlí paragrafy nebo dokonce celé zákony,“ vysvětlil Jakub a dodal, že práci, která by skutečnému právníkovi trvala třeba i několik hodin, generativní umělá inteligence zvládne doslova za pár minut.

Jejich nástroj můžou využívat právní profesionálové – advokáti nebo koncipienti – i studující práv, kterým může pomoci s pochopením některých složitějších paragrafů nebo právních institutů. Vojtěch se smíchem připustil, že ho používá i sám, když se připravuje na zkoušky nebo když potřebuje dovysvětlit něco, čemu během výuky úplně neporozuměl.

Jakub s Vojtěchem svůj nástroj neustále vylepšují a hledají nové cesty, kudy jít. Podotýkají při tom, že

nevyvíjejí nové velké jazykové modely, ale hledají mezi těmi stávajícími možnosti jejich využití pro české právo. Vedle stálého zdokonalování jejich „Lawrence“, který už dnes, jak tvrdí, má právní schopnosti, které odpovídají studentovi vyššího ročníku práv, pak také spolupracují s některými právními firmami, které chtějí umělou inteligenci efektivně využívat. Jak oba podotýkají, v České republice to ještě zdaleka není standard. Ono ani ve světě se právní komunita nestaví k nástupu umělé inteligence kdovíjak nadšeně. Právníci se totiž obávají úniku citlivých dat a nespolehlivosti v odpovědích velkých jazykových modelů. Ostatně toto je obava oprávněná, několik profesionálů už se spálilo, když na AI příliš spoléhalo. Věrohodně si vymýšlet, tedy halucinovat, umí umělá inteligence na výbornou. Právě proto je potřeba, aby ji na uzdě drželi zkušení profesionálové. To je také argument pro to, že má stále smysl věnovat se právnímu vzdělávání.

Zdrženlivost vůči umělé inteligenci se pojí také s obavou o budoucnost vlastní profese. Jak ale oba studenti připomínají, teď už je téměř jisté, že se umělá inteligence stane běžnou pracovní pomůckou (nejen) právníků, stejně jako se jí v minulosti staly počítače, internet nebo chytré telefony. Dnes ještě nikdo není nijak zvlášť napřed, je ale užitečné sledovat, co se kde v tomto směru děje. Inspiraci mohou právní profesionálové hledat především v USA nebo ve Velké Británii. Ve střední Evropě je v tomto směru nejdál pro někoho možná překvapivě Česká republika, naproti tomu Německo, ke kterému ČR často vzhlíží, je spíše konzervativní. Jisté je podle Vojtěcha jedno: ten, kdo na nástup nových technologií zareaguje včas, bude mít konkurenční výhodu. „Je potřeba podívat se realitě do očí: když prodávám koně a najednou se začnou vyrábět auta, tak co bude moje budoucnost? Měli bychom se na to dívat tímto pohledem,“ hledí do budoucnosti Vojtěch.

Jakub Charvát a Vojtěch Pour

Oba studují pátý ročník magisterského studia na Právnické fakultě UK. Jejich kroky svedl dohromady seznamovací kurz pro prváky před pěti lety. To, že si rozumějí, se pak později ukázalo i ve studentském spolku Common Law Society, jehož členy se oba stali. Předloni V roce 2022 založili startup, s nímž se věnovali několika projektům, až nakonec představili první český komerční nástroj, který propojuje svět práva a umělé inteligence. Nazvali ho Lawrence AI. Dnes patří v ČR mezi průkopníky oboru, který propojuje právo s novými technologiemi. Jakub Charvát se věnuje umělé inteligenci ve spojitosti s právem i ve své diplomové práci, kterou píše na téma *Trestní odpovědnost umělé inteligence*.

<https://www.prf.cuni.cz/aktuality/ai-vizionari-studenti-prav-se-umele-inteligence-neboji>